

Pla estratègic de mobilitat i gènere

21 de març de 2023

LLEI 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes

Article 53.- Les administracions públiques de Catalunya han de garantir:

- a) La formació en perspectiva de gènere del personal tècnic i polític que es dedica a la planificació urbanística, la **mobilitat**, l'habitatge i el medi ambient.
- b) Una planificació del medi ambient, urbanisme, habitatge i **mobilitat** basada en estadístiques segregades per sexe, que permetin detectar les desigualtats.
- c) Estudis d'impacte de gènere i mesures correctores per a minimitzar diferències en tota actuació urbanística, d'habitatge, de **mobilitat** o de medi ambient.

Perspectiva territorial de la mobilitat i el gènere

Àmbit de residència		Home	Dona
RMB	No motoritzat	39,8%	45,3%
	Transport públic	16,0%	24,1%
	Transport privat	44,2%	30,6%
Comarques gironines	No motoritzat	36,3%	47,2%
	Transport públic	4,1%	4,7%
	Transport privat	59,6%	48,1%
Camp de Tarragona	No motoritzat	40,5%	52,5%
	Transport públic	5,0%	6,8%
	Transport privat	54,5%	40,7%
Ponent	No motoritzat	38,4%	54,9%
	Transport públic	4,4%	7,4%
	Transport privat	57,2%	37,7%
Comarques Centrals	No motoritzat	37,4%	48,8%
	Transport públic	4,4%	5,4%
	Transport privat	58,2%	45,9%
Penedès	No motoritzat	40,3%	49,2%
	Transport públic	8,5%	10,3%
	Transport privat	51,2%	40,5%
Terres de l'Ebre	No motoritzat	32,6%	49,2%
	Transport públic	2,2%	3,5%
	Transport privat	65,2%	47,3%
Alt pirineu i Aran	No motoritzat	30,4%	57,1%
	Transport públic	2,1%	3,8%
	Transport privat	67,5%	39,1%

En tots els àmbits territorials la dona utilitza més el mode a peu i el transport públic que l'home.

A les zones rurals, s'amplia la diferència entre homes i dones en l'ús del vehicle privat.

Pla de mesures contra l'assetjament sexual al transport públic

[Enllaç](#) del document al web del Departament de Territori.

Inici 2019: 1r Enquesta, 2n Anàlisi de les accions a dur a terme per a la prevenció de l'assetjament sexual en el transport públic.

Aprovació del Pla: Juny 2022.

Treball conjunt del Departament de Territori, ATM de Barcelona i Institut Català de les Dones.

Amb participació de les administracions locals, operadors de transport i associacions d'usuaris.

Enquesta sobre l'assetjament sexual al transport públic 2020 (1/4)

A l'àmbit territorial del **Sistema Integrat de Mobilitat Metropolitana de Barcelona** (SIMMB), fruit d'un conveni de col·laboració entre l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), l'Institut Català de les Dones i el Departament de Territori de la Generalitat de Catalunya.

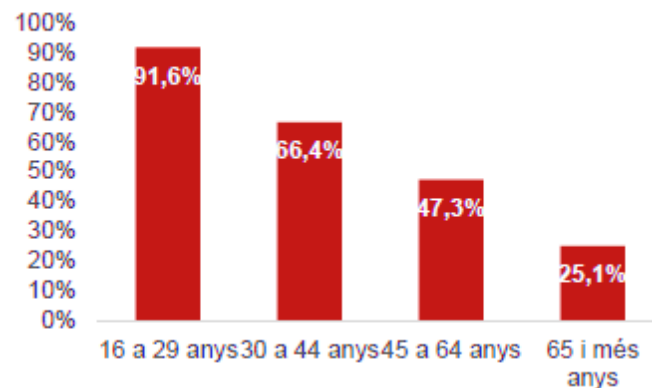
Percentatge de dones que han patit en alguna ocasió una situació d'assetjament sexual al transport públic:

64,3% de les dones

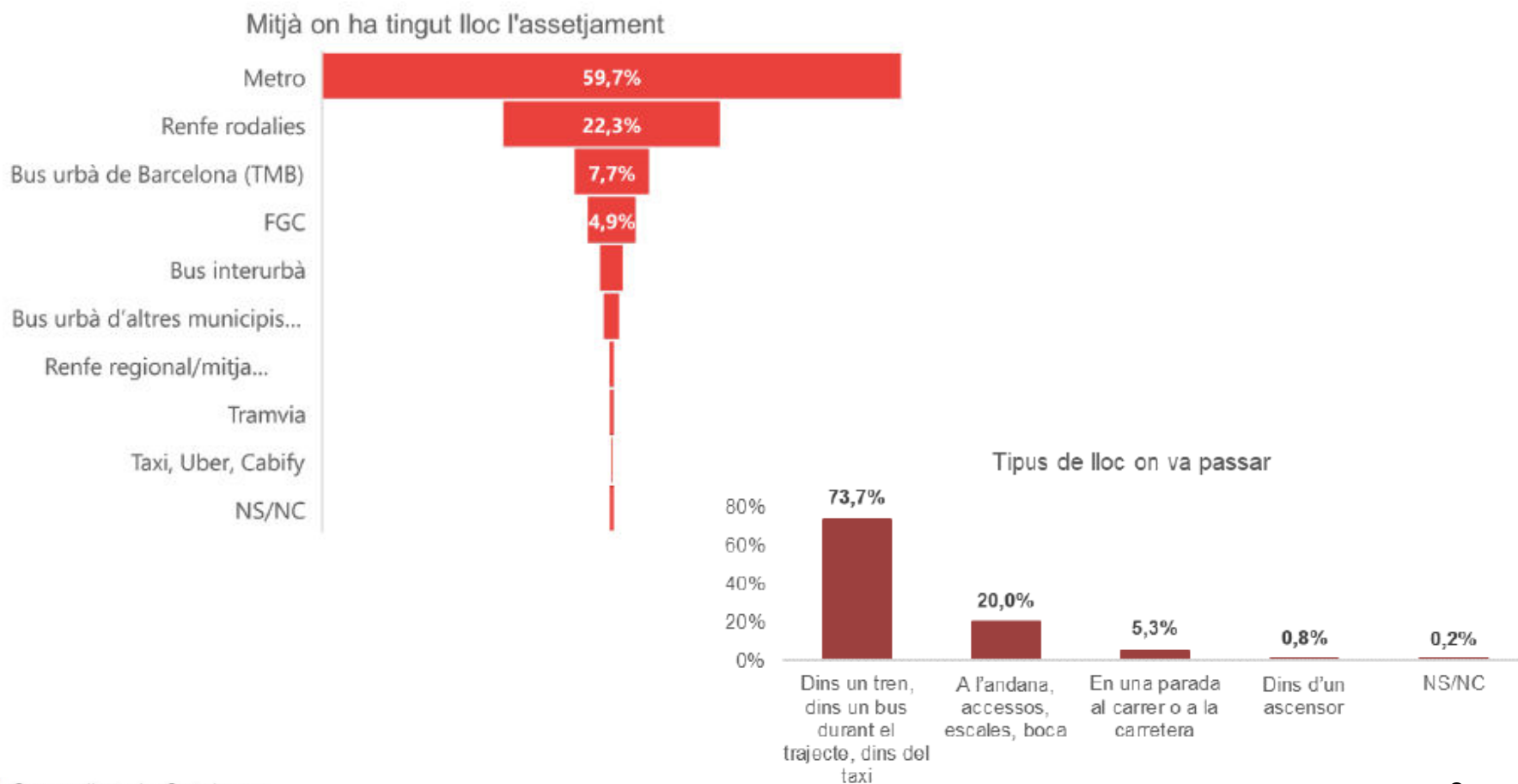

91,6% de les dones de 16 a 25 anys

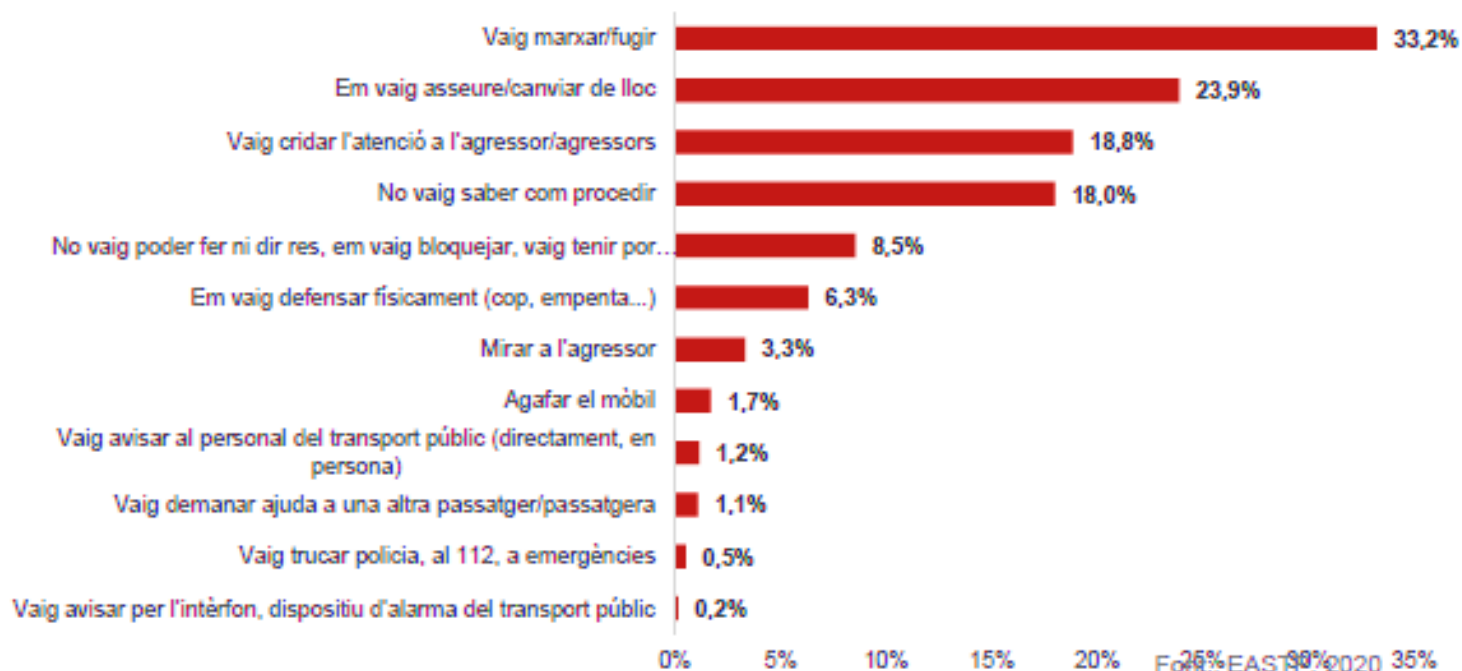
Enquesta sobre l'assetjament sexual al transport públic 2020 (2/4)

Distribució dels episodis segons mitjà de transport (%). Usuàries habituals, SIIMB 2020.

Enquesta sobre l'assetjament sexual al transport públic 2020 (3/4)

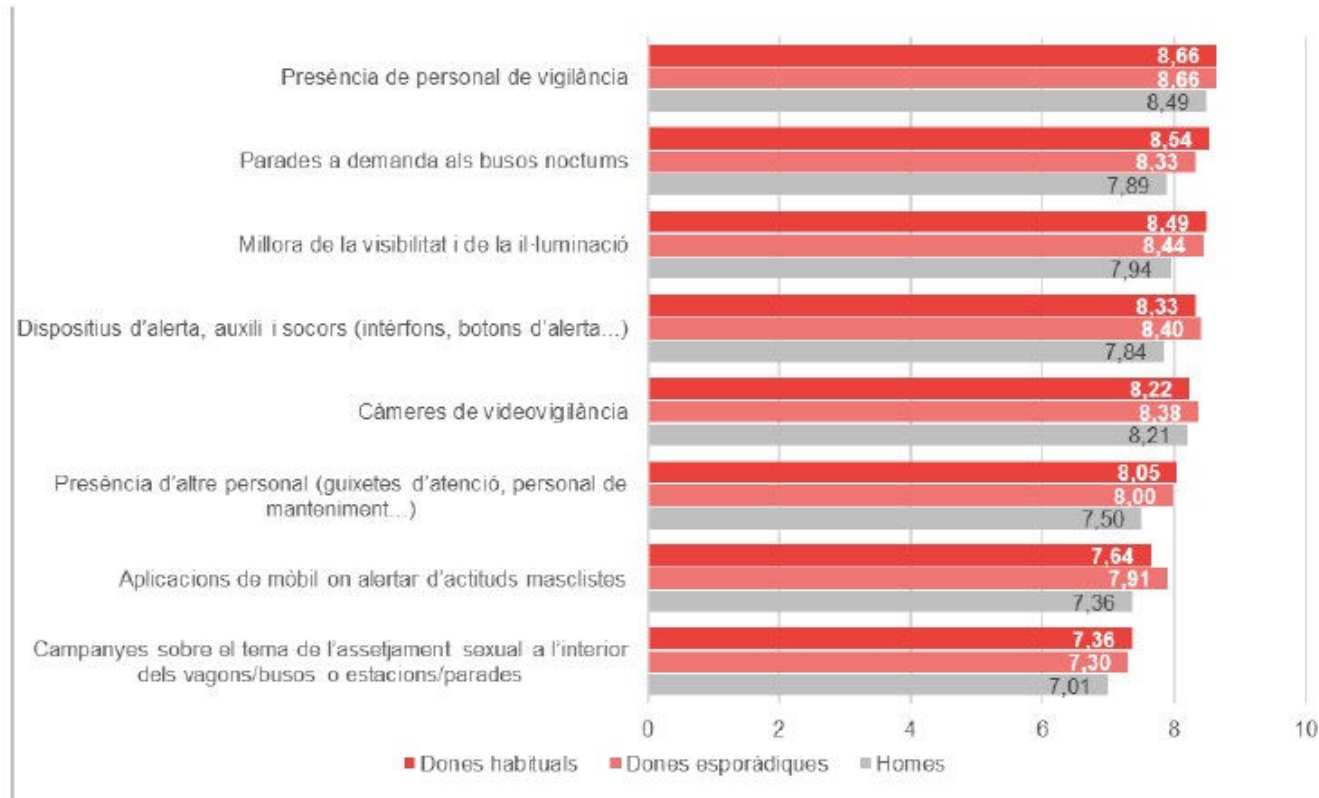
Reacció de la víctima (% víctimes que va reaccionar de cada una de les maneres). Usuàries habituals, SIIMB 2020.

El 89 % de les dones afirma que la seguretat personal és un factor que influencia la seva mobilitat.

Enquesta sobre l'assetjament sexual al transport públic 2020 (4/4)

Valoració de les mesures de seguretat per prevenir l'assetjament als mitjans de transport (mitjana 0-10). Comparativa, SIIMB 2020.

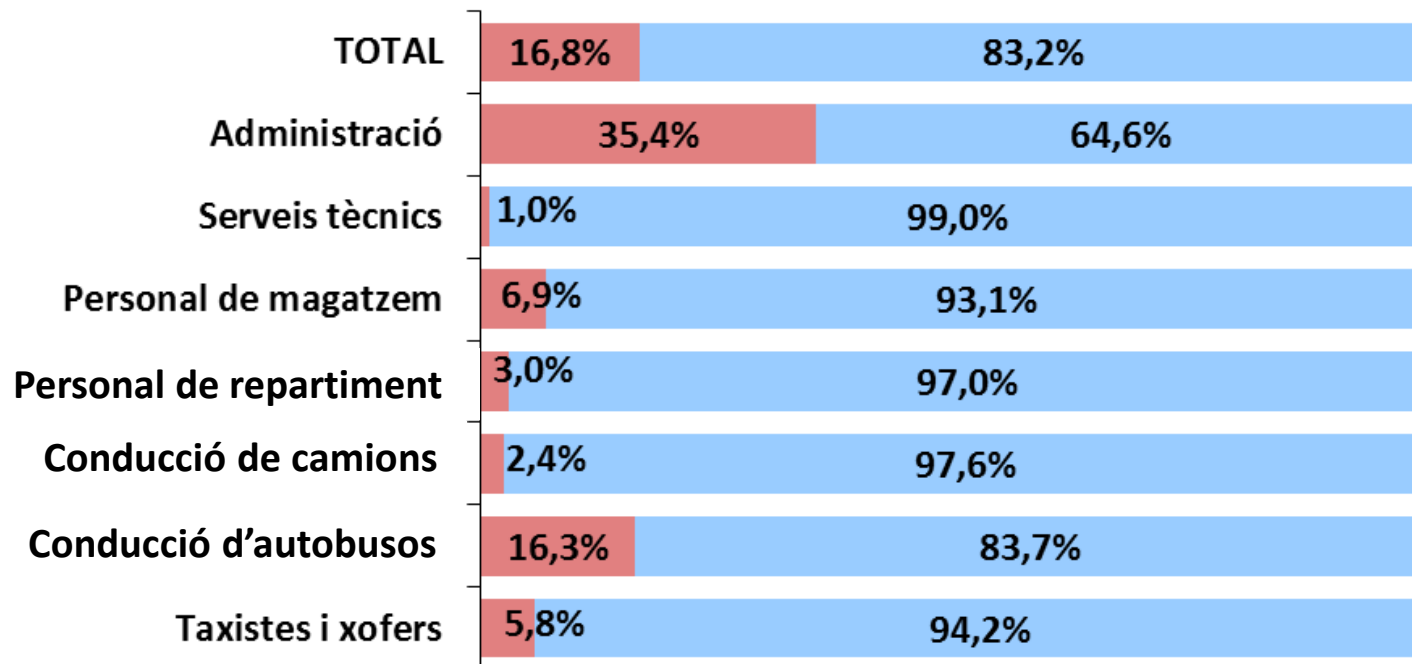
Font: EASTP, 2020

Els homes perceben les situacions d'assetjament sexual al transport públic menys freqüentment i les valoren amb menor gravetat i tendeixen a atorgar menor utilitat a les diferents mesures de seguretat que les dones.

L'activitat professional de la mobilitat segons el gènere

En les activitats relacionades del transport i el emmagatzematge treballen 22.635 dones a Catalunya, el que representa el 16,8% del total, amb la següent distribució per sub-sectors.

Pla estratègic de mobilitat i gènere

OBJECTIU

Incorporar la perspectiva de gènere interseccional en tots els nivells i etapes de planificació i disseny:

- En el procés de desenvolupament de polítiques de mobilitat.
- Coneixent i incorporant les necessitats de transport relacionades amb el gènere.
- En la conscienciació i capacitació del personal del sector del transport i la mobilitat.
- En la promoció de les dones en tots els sub-sectors professionals del transport.
- Elaborant polítiques, estratègies i directrius operatives sensibles al gènere.

Pla estratègic de mobilitat i gènere

El contingut del Pla és fruit d'un **PROCÈS PARTICIPATIU** amb el conjunt d'agents implicats i en especial dels col·lectius de dones i LGBTI:

- Sessió amb col·lectius de dones i LGBTI
- Sessió participativa ciutadania: Usuaris, associacions persones amb mobilitat reduïda
- Sessió participativa amb el Consell Nacional de Dones de Catalunya
- Sessió amb entitats feministes i col·lectius LGBTI
- Sessió participativa amb empreses de transport de mercaderies i viatgers
- Sessió participativa amb sindicats del sector del transport
- Sessió participativa amb responsables recursos humans del sector del transport
- Sessió participativa amb administracions locals de Catalunya.

Pla estratègic de mobilitat i gènere (PEMG)

EIXOS ESTRATÈGICS

- Eix 0. Conèixer millor la mobilitat amb perspectiva de gènere.
- Eix 1. Erradicar les violències masclistes i agressions cap a les dones en el sistema de transport.
- Eix 2. Enfortir la paritat de gènere en la cultura institucional i el sector professional del transport.
- Eix 3. Atendre les necessitats i patrons de viatge de les dones de forma efectiva.

LÍNIES TRANSVERSALS

- a. Informació, monitoratge i avaluació.
- b. Vinculació multisectorial i participació.
- c. Governança i normativitat i gestió pública.

Eix 0.- Conèixer millor la mobilitat amb perspectiva de gènere

Diagnosi:

- Coneixement superficial i resumit de la mobilitat amb perspectiva de gènere.
- Molt poca disponibilitat estadística de les dades sensible al gènere arreu del món.
- Baix nivell de consciència general dels vincles existents entre gènere, mobilitat i desenvolupament sostenible.

Algunes accions:

- Analitzar en perspectiva de gènere la mobilitat a les àrees metropolitanes de Catalunya a partir d'enquestes origen-destinació.
- Identificar les necessitats i restriccions de les dones en el transport públic, tenint en compte les dones que no poden accedir-hi o que han renunciat a utilitzar-lo.
- Analitzar les vivències de les dones vers les violències masclistes viscudes als diferents àmbits de la mobilitat i els espais públics relacionat amb el transport.
- Impulsar la recopilació de dades sobre casos de violències masclistes per part dels diferents operadors de transport i supervisar aquestes dades per a desenvolupar mesures de protecció i prevenció.
- Conèixer la representació de les dones ocupades en el sector del transport, per revertir la tradicional presència majoritària d'homes en aquest àmbit.

Eix 1. Erradicar les violències masclistes i agressions cap a les dones en el sistema de transport

Diagnosi:

- Manca de prevenció de les violències masclistes al sistema de transport públic per a les usuàries i les treballadores.
- Inexistència de sistemes de control de les violències masclistes al sector del transport i distribució de mercaderies.

Algunes accions:

- Dissenyar una infraestructura de mobilitat segura per a la prevenció de violències sexuals. Implementació de millores en la il·luminació, càmeres de vigilància i d'adequada vigilància policial.
- Capacitació i sensibilització del personal dels sistemes de transport que inclogui els eixos de gènere i protocols de resposta efectiva davant casos de violència sexuals.
→ protocols d'actuació en cas d'assetjament.
- Fer campanyes per modificar actituds respecte a les violències masclistes en el transport i per a informar sobre els passos a seguir davant d'aquests casos.
- Botó del pànic + App específica. (tot i que segons l'enquesta: les dones prefereixen les mesures de prevenció més que les reactives).

Eix 2. Enfortir la paritat de gènere i la cultura institucional en el sector transport.

Diagnosi:

- Les dones no estan ben representades en feines tècniques.
- Discriminació i estereotips de gènere. Creença social de que les dones no encaixen en un entorn empresarial dominat pels homes.
- Conciliació laboral. Condicions laborals que dificulten l'equilibri amb la vida familiar / social.
- Assetjament sexual a l'àmbit laboral. Violència masclista contra les dones per part de col·legues, clients o directius.
- Necessitats d'inversió en educació i formació específica.

Algunes accions:

- Promoure la paritat de gènere en la cultura institucional i en el sector transport.
- Obligació d'elaborar Plans d'Igualtat de Gènere als contractistes de la Generalitat.
- Implementant processos per avançar cap a la paritat de gènere en àrees o subsectors amb menys de 30% de dones en el seu personal.

Eix 3. Atendre les necessitats i patrons de viatge de les dones de forma efectiva

Diagnosi:

- Els sistemes de transport responen a les necessitats dels viatges de treball.
- El concepte innovador de la mobilitat relacionada amb tenir cura d'altres persones pretén "reconèixer i reavaluar aquesta feina".
- Les estadístiques mostren que les dones i els homes no accedeixen al vehicle particular de la mateixa manera.
- Les dones fan servir el transport públic més que els homes i en depenen per a les seves necessitats de mobilitat.
- Disseny de projectes i serveis que no prenen en consideració la perspectiva de gènere interseccional.

Algunes accions:

- Desenvolupar serveis, infraestructures i polítiques públiques que atenguin les necessitats dels desplaçaments de les dones.
- Incloure la transversalitat de gènere en el disseny de plans, programes i projectes d'infraestructura.
- Promoure alternatives de mobilitat efectives i sostenibles per a les dones reduint la bretxa de gènere.
- Marxes exploratòries: a peu, en bici i en transport públic.

Línies transversals del PEMG

Línies transversals que formaran part de tots els eixos i línies d'acció:

a. Informació, monitoratge i avaluació.

Sistema amb indicadors, mitjans de verificació i mecanismes de seguiment d'avenços i impacte de les estratègies

b. Vinculació multisectorial i participació.

Espais per al diàleg i col·laboració multisectorial en la implementació de l'estratègia de gènere per tal d'assegurar un procés efectiu de vinculació

c. Governança i normativitat i gestió pública.

Anàlisi en profunditat de la normativitat existent i procediments, així com programes, polítiques i accions de les administracions en matèria de gènere.

Properes actuacions

- Implementació de les mesures del Pla contra l'assetjament sexual en el transport públic:
 - Tasques d'informació i formació amb el personal de les empreses operadores de transport. Campanya comunicació usuaris
 - Protocols unitaris i bústies específiques per a denúncies
 - **Parades a la demanda i anàlisi de punts foscos de la xarxa**
 - **Traducció anglès per POLIS, i inspiració per: Milà, Budapest i Praga**
 - **Grau d'implementació:** Mesura 2.3. Infraestructures segures, accessibles i ben il·luminades: pressupost de 2 M€ → **Projecte MMR d'adquisició de càmeres en els serveis de transport nocturn: 1 milió d'euros.**
- Guia per al disseny d'espais públic amb perspectiva de gènere interseccional (Departaments de Territori i Interior): incorporació de les marxes exploratòries.
- Recomanacions per a una mobilitat en bicicleta i vehicles de mobilitat personal amb perspectiva de gènere a Catalunya ([enllaç](#) web Departament).
- Tramitació del Pla Estratègic de Mobilitat i Gènere per a la seva aprovació pel Govern.